

HANDLINGSPLAN 2021-2022

OPPFØLGING AV

LOKALE VETERANER

Lier kommune
GRØNNE LIER – FOR ALLE INNBYGGERE

Foto: Kristine Strøm / Forsvaret

Handlingsplanens mål er å sikre at Lier kommune ivaretar, anerkjenner og følger opp våre veteraner fra internasjonale operasjoner.

Siden 1947 har 100 000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på vegne av Norge. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter. Siden oppstarten av FN-operasjonen i Libanon i 1978 har mer enn 40 000 bidratt i fredens tjeneste for Norge og det internasjonale samfunnet.

Forsvarets veteranertjeneste oppgir at det er registrert 171 veteraner bosatt i Lier kommune som har tjenestegjort etter 1978. Listene med tjenestegjørende fra før 1978 er ufullstendige, men det anslås at det totale antallet ligger på ca 250.

Kommunen spiller en sentral rolle i anerkjennelsen og ivaretagelsen av veteranene. Det er på kommunalt nivå utfordringene og ansvaret ligger, for å sikre at alle får den hjelpen og støtten hver enkelt trenger og har krav på. I praksis er det i kommunene utøvelsen av det felles samfunnsansvaret vil komme til uttrykk.

1. LOKALT VETERANNETTVERK

Lier kommune etablerer en arbeidsgruppe bestående av lokale veteraner som kan legge føringer for å skape og god arena for å bygge nettverk for veteraner. Disse gode arenaene skapes av veteranene selv.

Det kan oppleves som vanskelig for veteraner å snakke med sine opplevelser med andre som ikke er veteraner selv. Verdien av lokale møteplasser er stor da det kan vise seg at naboen din, en annen forelder i klassen til barna dine eller en kollega også er veteran. Arenaer for å dele kunnskap og erfaringer fra tjeneste med de nærmeste kan gjøre det lettere å prate om. Gjennom å bygge dette nettverket kan det oppleves som lettere å oppsøke hjelp der det er behov for det.

Veterannettverket kan også bidra med å dele sine historier på andre markeringer som for eksempel FN-dagen i skolene. Det å fortelle egne historier kan være til god hjelp både for en selv og for andre.

Det er viktig at arenaene og nettverket inkludere alle uavhengig av alder, type oppdrag, tjenestested mm.

Innholdet i lokal veteranplan må utformes i tett samarbeid med veteranene selv. Etablering av lokal referansegruppe er det viktigste tiltaket i handlingsplanen.

Tiltak:

1.1 Etablere lokal referansegruppe for veteraner bosatt i Lier kommune.

Foto: Jonny Karlsen / Forsvaret

2. HEDER OG ANERKJENNELSE

Det er kommunenes ansvar å vise anerkjennelse for den innsatsen veteranene har gjort gjennom sin deltakelse i internasjonale operasjoner. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet.

SEREMONIER OG MARKERINGER

Seremonier og offentlige markeringer er et viktig og synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran. Dette bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom Forsvaret og samfunnet. Lokale markeringer er av betydning for å favne flest mulig og bidrar til å synliggjøre at veteraner også er en del av lokalsamfunnet.

8. mai er Norges frigjørings- og veterandag. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig og samtidig trekke linjene frem til dagens veteraner.

FN-dagen 24. oktober markeres ofte på skolene. Her er det mulig å fortelle om Forsvarets rolle i FNs fredsbevarende operasjoner og anerkjenne de veteraner som har deltatt i FN-opdrag for Forsvaret. Kommunen kan vurdere en lokal markering av dette ut over det som gjøres på skoler i forbindelse med dagen.

FN-dagen markeres årlig den 10. oktober på Lier kulturscene ved arrangementet "Verdensdagen for psykisk helse". Dette er et allerede etablert arrangement hvor ulike temaer innenfor psykisk helse blir belyst av forskjellige foredragsholdere. Her ønsker vi å knytte tema opp mot veteranene, da enten som publikummere eller som foredragsholdere selv. Lokale veteraner inviteres.

Forsvarets minnedag ble innført i 2007, etter ønske fra overlevende og pårørende. Denne gjennomføres årlig første søndag i november¹. Minnedagen er for å minnes alt personell som har mistet livet i Forsvarets tjeneste. Dagen markeres ved Forsvarets avdelinger i Norge og utlandet. Minnesmerker etter falne fra andre verdenskrig finnes i mange av landets kommuner. Ytterligere finnes det minnesmerker over falne og innsatser fra eldre og nyere tid. Kommunen bør skaffe seg en oversikt over hvilke minnesmerker som finnes i egen kommune, samt vurdere hvilke man ønsker å bekranse i forbindelse med ulike markeringer. Det kan i tillegg vurderes andre arrangement denne dagen for å vise anerkjennelse. Det kan f.eks. være lunsj for veteraner, foredrag, konsert eller liknende.

Tilstedeværelse fra Forsvaret er ønskelig på alle lokale seremonier og markeringer.

¹ Markers også 24. oktober

MEDALJEOVERREKKELSER

Veteraner som ikke har mottatt en medalje fra Forsvaret som anerkjennelse for sin tjeneste, kan søke om dette. Man kan også tipse om andre man mener har krav på medalje. Lier kommune bistår Forsvaret med praktisk gjennomføring rundt medaljeseremoni og -mottakelse.

Skjema for søknad om medalje finnes på: <http://itfn.no/f/medaljer/>

Tiltak:

- 2.1 Etablere register med lokale veteraner fra internasjonale operasjoner.**
- 2.2 Etablere oversikt over eksisterende seremonier og markeringer.**
- 2.3 Gjennomføre 8. mai markering 2021 og 2022 i Lier kommune for lokale veteraner.**
 - 2021 – Markering på kulturscenen, oppstart referansegruppe.**
 - 2022 – Veteranlunch eller liknende på rådhuset med Ordfører.**
- 2.4 Bruke lokale veteraners kompetanse, knyttet til årlige tema for verdensdagen for psykisk helse, i foredrag/presentasjoner under årlig markering i forbindelse med FN dagen.**
- 2.5 Utarbeide eget opplegg for skoler hvor lokale veteraner informerer om Norges bidrag i fredsbevarende styrker som en del av markeringen av FN dagen.**

Foto: Anette Ask / Forsvaret

3. IVARETAKELSE OG OPPFØLGING

Kommunen er ansvarlig for at personer som er bosatt i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. For fastleger og ansatte i kommunens tjenester vil det være viktig å vite at årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan være belastninger i tilknytning til internasjonale operasjoner, også når dette ligger langt tilbake i tid.

Forsvaret har en rekke tiltak rettet mot veteraner og deres familier. Samtidig har offentlige aktører og instanser en viktig rolle med tanke på anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av denne gruppen. Dette omfatter både kommunale tjenester, men også spesialisthelsetjenester, som medfører at den enkelte veteran kan oppleve å måtte forholde seg til en rekke ulike tjenesteytere gitt det behov de måtte ha. I tillegg til dette kommer også det tilbudet frivillige organisasjoner måtte bidra med.

Det kan være en kompleks og utfordrende oppgave å holde oversikt over det samlede tjenestetilbudet veteraner, kanskje i særdeleshet for veteraner som er skadde eller syke, har behov for av hjelpetiltak.

Oppfølging vil alltid skje med bakgrunn i et definert behov. I denne sammenheng vil det kunne gjelde både veteranen som har deltatt i internasjonale operasjoner og dennes familie og pårørende. Forsvaret er pålagt en oppfølgingsplikt for sitt personell i ett år etter at de har kommet tilbake fra internasjonal tjeneste.

I de tilfeller der veteraner har fått problemer som følge av sin tjeneste i internasjonale operasjoner vil dette også kunne få følger for deres familie og pårørende. Problematikken kan være kompleks og involvere flere kommunale instanser. Samhandling og forståelse for de ulike faginstansers betydning i håndtering av komplekse problemstillinger kan være viktig for en helhetlig oppfølging.

Tiltak:

3.1 Opprette kommunal veterankontakt.

3.2 Kartlegge behovet for kompetanseheving i kommunens tjenester og utarbeide plan for dette.

3.3 Utarbeide plan for oppfølging i kommunehelsetjenesten.

3.4 Utarbeide plan for oppfølging i skole og barnehage.

OVERSIKT OVER TILTAK

1. Lokalt veterannettverk

1.1 Etablere lokal referansegruppe for veteraner bosatt i Lier kommune.

2. Heder og anerkjennelse

2.1 Etablere register med lokale veteraner fra internasjonale operasjoner.

2.2 Etablere oversikt over eksisterende seremonier og markeringer.

2.3 Gjennomføre 8. mai markering 2021 og 2022 i Lier kommune for lokale veteraner.

2021 Markering på kulturscenen, oppstart referansegruppe

2022 Veteranlunch eller liknende på rådhuset med Ordfører.

2.4 Bruke lokale veteraners kompetanse, knyttet til årlige tema for verdensdagen for psykisk helse, i foredrag/presentasjoner under årlig markering i forbindelse med FN dagen.

2.5 Utarbeide eget opplegg for skoler hvor lokale veteraner informerer om Norges bidrag i fredsbevarende styrker som en del av markeringen av FN dagen.

3. Ivaretagelse og oppfølging

3.1 Opprette kommunal veterankontakt.

3.2 Kartlegge behovet for kompetanseheving i kommunens tjenester og utarbeide plan for dette.

3.3 Utarbeide plan for oppfølging i kommunehelsetjenesten.

3.4 Utarbeide plan for oppfølging i skole og barnehage.

Foto: Onar Digernes Aase / Forsvaret